

CERTIFIKACIJSKA SHEMA

za:

**CERTIFICIRANJE SISTEMA KAKOVOSTI PRI TALILNEM VARJENJU KOVINSKIH MATERIALOV,
SKLADNO S SIST EN ISO 3834:2021**

1. Informacije o certificiranju

Proizvajalci, ki se zanimajo za certificiranje sistema kakovosti pri talilnem varjenju kovinskih materialov, lahko dobijo osnovne informacije v zvezi s postopkom certificiranja pri certifikacijskemu organu. V primeru, da se proizvajalec odloči za certificiranje, mu certifikacijski organ posreduje Zahtevek za ponudbo, ki ga je potrebno izpolniti in je osnova za pripravo Ponudbe, v kateri je Naročilnica. Naročnik mora naročilo potrditi in posredovati certifikacijskemu organu.

Na željo naročnika lahko predstavnik certifikacijskega organa opravi informativni obisk.

Dolžnosti naročnika v fazi ocenjevanja:

- Naročnik je dolžan pripraviti vse potrebno za izvedbo ocenjevanja.
- Naročnik je dolžan seznaniti certifikacijski organ z vsem, kar se nanaša na predmet ocenjevanja.
- Naročnik mora omogočiti ocenjevalcem certifikacijskega organa, strokovnjakom, opazovalcem ali pripravnikom varen dostop do proizvodnih in upravnih prostorov.
- Omogočiti mora razgovor s ključnimi osebami, ki so odgovorne za varjenje.
- Naročnik je dolžan urediti, da njegovi podizvajalci po potrebi sodelujejo pri ocenjevanju.

Dolžnosti proizvajalca v fazi uporabe certifikata:

- Proizvajalec se obvezuje, da se bo v času veljavnosti certifikata ravnal po zahtevah standardov in tehničnih specifikacijah, ki so osnova za podelitev certifikata.
- Obvezuje se, da bo certifikat uporabljal v okviru njegovega obsega ter se izogibal kakršnikoli zlorabi in zavajanju.
- Proizvajalec se bo skliceval na certifikat samo pri procesih, ki so zajeti v obsegu, navedenem na certifikatu.
- Obvezuje se, da se bo skliceval na certifikacijo in bo uporabljal simbole (certifikacijski znak), s katerimi bo izkazoval svojo certifikacijo, skladno z zahtevami dokumenta "Pravila za uporabo znaka VARcert in sklicevanje na certificirano aktivnost", ki je objavljen na spletni strani Instituta za varilstvo (www.i-var.si).
- Da bo uporabljal kopije vseh dokumentov, povezanih s certificiranjem samo v celoti.
- Proizvajalec je dolžan omogočiti, da certifikacijski organ izvaja nadzor nad certifikacijo z rednimi in izrednimi nadzornimi pregledi.
- Proizvajalec je dolžan hraniti vse pritožbe in pripombe kupcev. Vso dokumentacijo o pritožbah (pritožbe in ukrepe proizvajalca v primeru pritožbe) je dolžan predložiti certifikacijskemu organu pri prvem naslednjem nadzornem pregledu.
- Proizvajalec mora nemudoma obvestiti certifikacijski organ v primeru, da pride do sprememb, ki bi lahko vplivale na njegovo sposobnost izpolnjevanja zahtev za certifikacijo.
- Proizvajalec vzame na znanje, da je certifikat last certifikacijskega organa in da ga bo v primeru prekinitve ali preklica v roku 7 dni vrnil certifikacijskemu organu. Prav tako bo vzel iz uporabe vse kopije in vse dokumente, ki se kakorkoli sklicujejo na neveljavni certifikat.
- V primeru, da se nadzor izvaja na osnovi izjave proizvajalca, mora proizvajalec na poziv certifikacijskega organa podati ustrezno izjavo.

Dolžnosti certifikacijskega organa v fazi uporabe certifikata:

- Certifikacijski organ je dolžan opravljati nadzor nad certifikacijo z rednimi in izrednimi nadzori ali pregledom dokumentacije, skladno z zahtevami certifikacijske sheme.
- Certifikacijski organ je dolžan preklicati certifikat, če ugotovi, da proizvajalec ne izpolnjuje zahtev za certifikacijo ali da kakorkoli zlorablja certifikat.
- Certifikacijski organ se obvezuje, da bo vse pridobljene informacije uporabil samo za ocenjevanje in nadzor v okviru certifikacije.
- Obvezuje se, da bo hranil vse dokumente, ki se nanašajo na certifikat in proces ocenjevanja na tak način, da ne bodo dostopni tretjim osebam.
- Dokumente bo hranil 10 let po prenehanju veljavnosti certifikata in jih bo po tem roku uničil na ustrezen način.
- Podajanje informacij o veljavnosti posameznega certifikata in obsegu certifikacije.

2. Naročilo začetnega ocenjevanja

Ko naročnik podpiše Naročilnico, s tem potrdi, da sprejema predhodno Ponudbo in da je seznanjen s postopkom certificiranja ter pogoji uporabe certifikata.

Po prejemu naročila certifikacijski organ pošlje naročniku Program začetnega ocenjevanja in imena oseb, imenovanih za ocenjevanje.

V kolikor se naročnik ne strinja s programom in z imenovanimi osebami za ocenjevanje, lahko v roku 3 dni pošlje certifikacijskemu organu svoje nestrinjanje v pisni ali drugi primerni obliki. V nasprotnem primeru se smatra, da naročnik soglaša s programom in z imenovanimi ocenjevalci.

3. Začetno ocenjevanje

Osnova za začetni pregled obrata in ocenjevanje sistema kakovosti na področju varjenja je zahtevana stopnja kakovosti, kot je določeno z relevantnim delom standarda:

- Obširnejša stopnja: SIST EN ISO 3834-2: 2021
- Standardna stopnja: SIST EN ISO 3834-3: 2021
- Osnovna stopnja: SIST EN ISO 3834-4: 2021

V okviru začetnega pregleda se ocenjuje obvladovanje pogodbenih zahtev, morebitna uporaba podizvajalcev, osebje (varilci, operaterji varjenja, koordinatorji varilskih del in kontrolorji), obvladovanje opreme (vzdrževanje in kalibracija), načrtovanje aktivnosti, kvalifikacija varilnih postopkov, nadzor nad materiali (skladiščenje, prenos šarž,...), morebitna uporaba postopkov toplotne obdelave varjencev, kontrola (dimenzijska, NDT,...), obvladovanje neskladij, označevanje in sledljivost, izdelava in obvladovanje zapisov ter ostalega.

Pri ocenjevanju se lahko upoštevajo informacije že morebitno podeljenih certifikatov (npr. ISO 9001), če so te relevantne in se nanašajo na obseg ocenjevanja. Enako velja za morebitne akreditacijske listine preskusnih laboratorijev.

Opravi se strokovni razgovor z odgovornim koordinatorjem varjenja z namenom, da se preveri njegovo strokovno znanje in kompetence za koordinacijo varilskih in z varjenjem povezanih aktivnosti. Biti mora pooblaščen s strani delodajalca. Njegove naloge in pristojnosti morajo biti jasno določene.

Proizvajalec mora poleg ostalega izpolnjevati sledeče:

- Določene morajo biti odgovornosti, pooblastila in odnosi med osebjem, ki sodelujejo v procesu planiranja, izvedbe varjenja, kontrole in povezanih aktivnosti.
- Vse aktivnosti v zvezi z izvajanjem varilskih in z varjenjem povezanih del morajo biti dokumentirane (razen za certificiranje po SIST EN ISO 3834-4:2021).
- Zagotoviti je potrebno redno vzdrževanje opreme in merilnih naprav ter njihovo kalibriranje (razen za certificiranje po SIST EN ISO 3834-4:2021).
- Imeti mora usposobljenega koordinatorja(-e) varjenja po standardu EN ISO 14731: 2019. Stopnja je odvisna od zahtevnosti, skladno s SIST EN ISO 3834:2021.
- Imeti mora certificirane varilce in/ali operaterje avtomatskega varjenja.

- Odvisno od zahtevnostne stopnje mora imeti kvalificirane varilne postopke (razen za certificiranje po SIST EN ISO 3834-4:2021).
- Osebe, ki izvaja neporušitvene preiskave mora biti certificirano po EN ISO 9712:2012.
- Zagotovljena mora biti sledljivost uporabljenih materialov in izvedenih procesov.

Začetno ocenjevanje zajema pregled sledeče dokumentacije: poslovnikov, postopkov za kontrolo delovnih procesov, organizacijskih predpisov, odločb in pooblastil, spričeval in dokazil o izobrazbi, poročil, zapisov, seznamov opreme, zapisov o vzdrževanju, kalibracijskih certifikatov, certifikatov osebja, prevzemnih spričeval, WPS, WPQR in drugih dokumentov.

Pregledajo se proizvodni prostori in skladiščenje, preveri se sistem in učinkovitost vodenja kakovosti.

4. Obvestilo o izvedenem ocenjevanju

Certifikacijski organ je dolžan seznaniti naročnika z ugotovitvami ocenjevanja na zaključnem sestanku in nato pripraviti pisno poročilo, ki vsebuje ugotovitve ocenjevanja ter opis ugotovljenih neskladnosti.

Če so v okviru ocenjevanja ugotovljena neskladja, jih mora naročnik odpraviti v dogovorjenem roku, ki pa ne sme biti daljši od 6 mesecev. Certifikacijskemu organu mora predložiti dokazila o izvedenih korektivnih ukrepih oziroma odpravi neskladij.

V kolikor v določenem roku od pričetka ocenjevanja neskladja niso bila odpravljena, certifikacijski organ zadevo zaključi in zavrne izdajo certifikata.

Ko je program ocenjevanja izveden in so rešena vsa morebitna neskladja, certifikacijski organ izda končno Poročilo začetnega ocenjevanja, ki vsebuje ugotovitve o izvedenih korektivnih ukrepih.

Naročnik lahko v 8 dneh poda pripombe na poročilo. Ko so te usklajene se smatra, da je poročilo sprejeto.

5. Podelitev certifikata

Certifikacijski organ je v primeru izdaje pozitivnega zaključnega Poročila začetnega ocenjevanja dolžan v primernem roku izdati certifikat(-e). Če je naročnik podal ugovor na zaključno poročilo, se rok izdaje certifikata temu ustrezno podaljša. Certifikat je last certifikacijskega organa in velja 1 leto oziroma do preklica. Ob izstavitvi certifikata, certifikacijski organ in proizvajalec skleneta Pogodbo o vzdrževanju certifikacije ter uporabi certifikata.

6. Vzdrževanje certifikacije

V primeru samostojnega certificiranja po EN ISO 3834: 2021 se redni nadzori (ocenjevanja) izvajajo enkrat letno (12 koledarskih mesecev) s toleranco dodatnih 3 mesecev. Po prvem nadzornem obisku se oceni pogostost nadzorov. Če so ugotovljene neskladnosti, ki povzročajo dvome glede sposobnosti proizvajalca, da izpolni vse zahteve, se pogostost nadzornih obiskov nadaljuje vsakih 12 koledarskih mesecev. Interval se lahko podaljša do največ treh let, v kolikor certifikacijski organ oceni, da ne obstajajo dvomi v sposobnost proizvajalca, da izpolnjuje zahtevane kriterije. V primeru podaljšanja intervala, mora proizvajalec na poziv certifikacijskega organa podati ustrezno izjavo.

V primeru, da gre za certificiranje po EN ISO 3834: 2021 kot podpora FPC, se redni nadzori (ocenjevanja) izvajajo obvezno enkrat letno. Veljavnost certifikata vzdrževanja trajne skladnosti je v tem primeru eno leto, od vsakokratne pozitivne odločitve ocenjevanja rednega nadzora oziroma podajanja letne izjave proizvajalca.

Glede na veljavnost certifikata je proizvajalec dolžan certifikacijskemu organu pravočasno zagotoviti redni nadzor. V primeru, da proizvajalec do preteka veljavnosti certifikata ne omogoči izvedbe rednega nadzora ali ne odpravi morebitnih neskladij iz rednega nadzora, nosi odgovornost, da se nov certifikat vzdrževanja certifikacije ne podeli ob preteku prejšnjega certifikata.

Izredni pregled je potrebno opraviti v primeru ugotovljenih večjih neskladnosti ali kadar se spremenijo zmogljivosti proizvajalca, zamenja odgovorni koordinator varilskih del, uporabi nov varilni postopek, vrsta osnovnega materiala ali bistvene opreme ipd. Prav tako se nadzorni pregled opravi, če obstaja utemeljen sum, da se proizvajalec ne ravna po zahtevah standarda oziroma certifikacijske sheme.

V primeru nadzora, certifikacijski organ proizvajalca pravočasno obvesti o planirani izvedbi, z njim uskladi točen termin in ga seznani s programom nadzora.

Proizvajalec je dolžan certifikacijski organ obveščati o spremembah, še zlasti kadar se:

- spremeni organizacija proizvajalca in vodenje kontrole varilskih aktivnosti,
- spremeni obseg proizvodov in načrtovanje proizvodnje,
- spremeni koordinator varjenja in/ali njegove odgovornosti,
- spremeni osebje za izvajanje kontrole in preskušanj,
- spremeni število varilcev (povečanje za več kot 25 %),
- spremenijo uporabljeni načini varjenja (uporaba novih WPQR),
- spremeni obseg uporabljenih osnovnih materialov (nova skupina materialov),
- spremenijo podizvajalci za izvajanje varilskih del, NDT ali AKZ,
- pojavijo ugovori in pritožbe glavnih strank proizvajalca,
- spremenijo regulativne zahteve (PED, CPR).

Certifikacijski organ nato oceni, ali je zaradi spremembe potrebno izvesti izredni pregled (ocenjevanje). Zatem izvede morebitno ocenjevanje in pripravi poročilo o spremembah ter pripravi predlog za razširitev ali dopolnitev obsega certifikacije.

7. Prekinitev veljavnosti, krčenje obsega ali preklic certifikata

Proizvajalec lahko sam zaprosi za prekinitev veljavnosti certifikata. O tem mora pisno obvestiti certifikacijski organ. V primeru prekinitve veljavnosti certifikata, se proizvajalec nanj ne sme več sklicevati.

Obseg certifikacije je možno zaradi nastalih sprememb pri proizvajalcu skržiti. V tem primeru certifikacijski organ poskrbi za vse potrebne spremembe v dokumentaciji, javnih informacijah, pooblastilih itd.

V primeru večjih kršitev uporabe certifikata, certifikacijski organ certifikat prekliče. O tem je proizvajalec pisno obveščen in se na certifikat ne sme več sklicevati. Preklic velja do izvršitve korektivnih ukrepov. V primeru zlorab certifikata vodja VARcert – FPC/3834 trajno prekliče certifikat. Če proizvajalec ne omogoči izvedbo ocenjevalnih aktivnosti FPC se certifikat prekliče. O začasnem ali trajnem preklicu certifikata in o razlogih za preklic obvesti proizvajalca.

8. Pritožbe in prizivi

Naročnik se lahko pritoži v primeru nezadovoljstva z aktivnostjo certificiranja oziroma vložiti priziv v primeru zahteve po ponovnem pretehtanju rezultatov certificiranja. Za kakršnokoli pomoč pri vložitvi pritožbe oziroma priziva mu je na voljo osebje VARcert-a. Obrazec za pritožbe in prizive je javno dostopen na spletni strani Instituta za varilstvo: <https://www.i-var.si/sl/pritozbe>.

9. Javne informacije

VARcert mora na zahtevo kogarkoli podati informacije o veljavnosti posameznega certifikata in obsegu certifikacije. Ostale informacije lahko posreduje samo z dovoljenjem proizvajalca.

10. Uporabljeni izrazi

Certificiranje - Postopek, ki ga običajno izvede tretja (neodvisna) stran, z namenom potrditve, da določen proces izpolnjuje določene kvalifikacijske zahteve.

Certifikat kakovosti pri talilnem varjenju kovinskih materialov - Listina, izdana po pravilih sistema certificiranja, iz katere izhaja zaupanje v kakovost izvajanja varilskih del pri talilnem varjenju kovinskih materialov, skladno z relevantnim delom standarda SIST EN ISO 3834:2021.

Korektivni ukrep - Dejavnost, s katero se odpravi vzrok za ugotovljeno neskladnost ali drugo nezaželeno stanje.

Nadzor skladnosti - Vrednotenje skladnosti, da se dokaže trajna skladnost s predpisanimi zahtevami.

Naročnik - Podjetje, ki želi certificirati sistem kakovosti pri talilnem varjenju kovinskih materialov in je v času certifikacije odgovorno certifikacijskemu organu, da so izpolnjene zahteve za certifikacijo, vključno z zahtevami glede navedenih procesov.

Neskladnost - Neizpolnjevanje zahtev.

Obrat - Proizvodna enota, delavnica, proizvodno postrojenje, preskusni laboratorij ali druga enota, kjer poteka proizvodnja in kontrola sestavnih delov kovinskih konstrukcij ali varjenih delov.

Ocenjevalec – Oseba, pooblaščenca s strani certifikacijskega organa, kompetentna za izvedbo ocenjevanja.

Ocenjevanje - Sistematičen, neodvisen in dokumentiran proces, katerega namen je pridobitev dokazov in nepristransko vrednotenje, da se ugotovi, do kakšne mere so izpolnjene predpisane zahteve.

Program ocenjevanja - Skupek ene ali več pregledov, planiranih v določenem časovnem okviru, pregled dokumentacije, razgovor z odgovorno osebo ali druga dejavnost, s katero zbiramo in vrednotimo informacije.

Proizvajalec - Proizvajalec sestavnih delov kovinskih konstrukcij ali varjenih delov.

Skladnost - Izpolnjevanje zahtev.